

**Pædagogisk Læreplan for
Den danske Børnehave – Løgumkloster
2019-2021.**

Indhold

Indledning.....	2
Lovgrundlaget.....	2
Hvem er vi?.....	3
Faglig ledelse.....	3
Læreplansblomsten.....	4
Det fælles pædagogiske grundlag.....	5
Børnesyn.....	5
Børneperspektiv.....	5
Leg.....	6
Læring.....	6
Børnefællesskaber.....	7
Pædagogisk læringsmiljø.....	7
Samarbejde med forældre om børns læring.....	8
Børn i udsatte positioner.....	8
Sammenhæng til børnehaveklassen.....	9
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan.....	10
Inddragelse af lokalsamfundet.....	10
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.....	10
De seks læreplanstemaer.....	11
Alsidig personlig udvikling.....	11
Social udvikling.....	13
Kommunikation og sprog.....	14
Krop, sanser og bevægelse.....	16
Natur, udeliv og science.....	17
Kultur, æstetik og fællesskab.....	19
Evalueringskultur.....	20
Afrunding.....	22
Bilag.....	23

Indledning.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Vi arbejder kontinuerligt på, at være et dagtilbud med høj kvalitet, hvor samarbejdet mellem det pædagogiske personale og forældrene giver barnet de bedste vilkår for at udvikle sig.

Denne læreplan skal læses i sammenhæng med ”Den styrkede pædagogiske læreplan – Rammer og indhold”. Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for, at udarbejde den pædagogiske læreplan.

Lovgrundlaget.

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Den danske Børnehave - Løgumkloster (DDBL) er en selvejende institution, beliggende centralt i Løgumkloster. Institutionen blev oprettet i 1936 som et modstykke til den tyske børnehave. I 1958 blev den flyttet til Garvergade, hvor vi stadig har til huse. Børnehaven er med tiden vokset. I 2000 kom småbørnsgruppen til, så i dag er Den danske Børnehave en integreret institution med én småbørnsgruppe, med op til 15 børn, og to børnehavegrupper med i alt 38 børn.

I 2021 har vi, med stolthed, fejret børnehavens 85 års fødselsdag. Vi kan derfor tilbyde en børnehave med erfaring, stabilitet og traditioner, som sætter en ære i, at leve op til den tillidserklæring vi får fra forældrene hver dag. Vi holder os for øje, at børnehaven skal være et sted hvor det er godt og trygt at være, men ikke bare et godt "være"-sted, også et godt "lære"-sted og ikke mindst et sted, hvor børnene har det sjovt og udvikler sig gennem leg, så vi skaber et godt fundament for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Man kan orienteres sig mere på vores hjemmeside: ddbl.aula.dk eller på Facebook: @dendanskeboernehave.

Den danske Børnehave har sin egen forældrevalgte bestyrelse. Her sidder fem forældrerepræsentanter og 1 medarbejderrepræsentant. Bestyrelsen er arbejdsgiver og har det overordnede ansvar for økonomien og sikkerhed.

Samarbejdspartnere:

- Tønder kommune som vi har driftsoverenskomst med, og som fører tilsyn. Herunder PPR og ressourcepadagoger.
- De øvrige selvejende institutioner, som vi har et ledernetværk med.
- DLO som er interesseorganisation for private og selvejende dagtilbud.

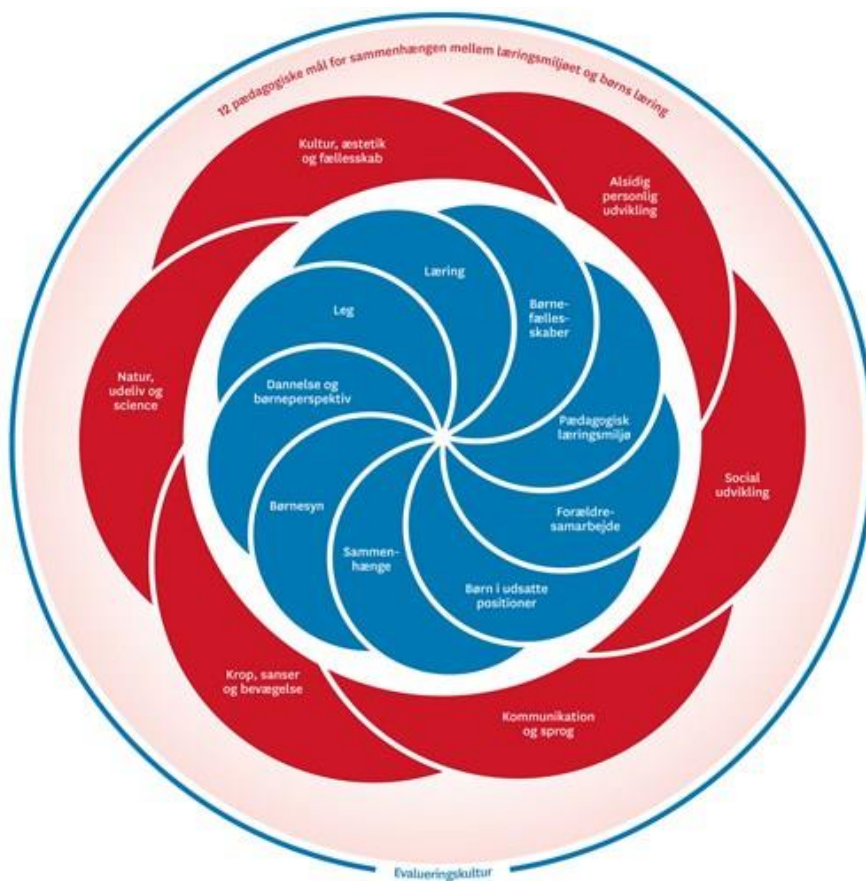
Faglig ledelse.

Det er lederens opgave at udvikle den pædagogiske praksis i samarbejde med det pædagogiske personale.

I disse år er opgaven at organisere implementeringen af de nye styrkede læreplaner, så vi lever op til de nye krav. Derfor har alle fastansatte pædagoger taget et diplommodul i styrkede dagtilbud, som led i udarbejdelse og implementeringen. Medhjælpere deltager i relevante kurser for dem

Læreplansblomsten.

Ministeriets grafiske oversigt over delelementerne i den pædagogiske læreplan. Rød er de seks læreplanstemaer og blå er det fælles pædagogiske grundlag. Læreplanen er opbygget af disse delelementer.

Først i denne læreplan har vi beskrevet vores pædagogiske grundlag (blå). Dernæst beskriver vi læreplanstemaerne enkeltvis (rød) og til slut hvordan vi arbejder med evalueringen. (blå ring yderst).

Det fælles pædagogiske grundlag.

Børnesyn.

Børn er forskellige og forskellene skal respekteres, og barnet anerkendes for den det er. Ikke alle udvikler sig lige hurtigt eller i samme rækkefølge, men alle er værdifulde. Vi voksne indgår i anerkendende relationer med børnene, og ser potentialet i den enkelte og giver mulighed for at udvikle dette.

Når noget udfordrer, justeres i omgivelserne og aktiviteter tilpasses barnets nærmeste udviklingszone. Der skal være plads til "pauser" og individuelle hensyn.

Børneperspektiv.

Børnene har medbestemmelse og får tilbudt valgmuligheder, hvor det er meningsfuldt. Hos de yngste ved iagttagelse og forsøg på at forstå børnenes hensigter, og hos de ældste også ved at lytte til, og tale med børnene om det der sker, så de lærer at begå sig i gruppen/huset.

Eksempler:

Vi undersøger børneperspektivet ved at lave børneinterviews.

Give valgmuligheder bl.a. ved at have legestationer.

Daglig samling, hvor børnene har medbestemmelse.

Vi observerer hvor børnene fysisk befinder sig og bevæger sig hen, hvem der leger med hvem osv.

Vi inviterer børnene til at være kreative, men lader ofte børnene vælge materialet selv. (Maling, farver, karton, saks, lim, modellervoks mv.).

Vi lader børnene tage billeder med iPaden. (ser verden med barnets øjne).

Inklusion, kigger fagligt via kompetencehjulet. Hvad er barnet god til, spørge barnet.

Bruger disse oplysninger i praksis, for at få barnet inkluderet i fællesskabet.

Når vi planlægger tager vi bl.a. udgangspunkt i iagttagelser af hvad der optager børnene, f.eks. når de leger.

Leg.

Leg kan være spontan eller planlagt, og den skal af og til støttes, guides og rammesættes, for at fungere bedst. Indretningen tilpasses legebehovene bedst muligt. Udgangspunktet for legen tages i det børnene interesserer sig for, men pædagogen kan også vække børnenes interesse med det de selv laver/brænder for.

Gennem legen udvikles relationer, læres/øves f.eks. regler og normer, at tage hensyn, turtagning, kommunikation og sprog, koncentration, motorik, konfliktløsning, selvstændighed, fantasi og meget mere.

Læring.

Ud over i leg og aktiviteter, sker læringen hele dagen og alle steder f.eks. når der skal vinkes, ryddes op, ved måltider, i garderoben, når der pusles eller andet. Vi ser på hvad den enkelte er klar til og tilpasser aktiviteter og krav til dette. ”Det man kan selv, skal man selv”.

I DDB forstår vi læring som en erfaringsproces, som finder sted hele tiden, og i alt hvad barnet foretager sig, uanset om det er planlagt eller noget som spontant opstår, og fra de er helt små.

Vi ser at børnenes læring sker i samspil med andre. Det vil sige gennem kropslige aktiviteter, sansning og gode relationer. Ved at iagttage, imitere, gentage og ved at eksperimentere, gøre sig erfaringer og reflektere. Læring sker også ved, at barnet bliver udfordret på det, det kan, i trygge, inspirerende og udfordrende miljøer, NUZO.

Vi ser hvert barn som unikt og at det lærer på forskellig vis og derfor har brug for, at læringsmiljøer og aktiviteter er varierede og tilbyder muligheder for læring på flere forskellige måder. Ved at tage hensyn til børnenes forskellige måder at lære på, bliver vi også mere inkluderende.

Ved siden af alle de daglige rutiner, leg og planlagte aktiviteter, præsenteres børnene for mange andre ”arenaer” f.eks. skov, spejderhytte, bibliotek, gymnastik, skole, kirke, butikker, Kloster Mærken osv., som findes i lokalesamfundet.

Børnefællesskaber.

Er forpligtende fællesskaber, der er rammesat af de voksne, hvor børnene lærer værdien i, at være i fællesskabet, og lærer de sociale spilleregler for hvordan man omgås hinanden. De voksne skal hjælpe børnene til et positivt samspil, så de kan danne relationer på tværs af alder og køn, så børnene kan trives og udvikles gennem leg.

Pædagogisk læringsmiljø.

Børnene er i læringsmiljøer hele dagen og det er udgangspunkt for deres læring. Det er både det fysiske læringsmiljø, men også børnenes lege, pædagogiske aktiviteter og hverdagsrutinerne.

Både i småbørnsgruppen og børnehavegrupperne er der en fast dagsrytme, som er forudsigelig for børnene og så de kender alle hverdagsrutinerne. Inde i denne er der plads til leg, planlagte og spontane aktiviteter og børneinitierede aktiviteter.

Den fysiske indretning ændres løbende efter børnegruppens behov, ligesom personalets arbejdsplan ændres efter de aktuelle behov.

Vi har fokus på, at sætte ord på alt, dialoger, at kunne sige til og fra, og på at gøre børnene selvhjulpne og at udfordre dem.

Eksempler:

Når vi modtager børnene om morgenen tager de selv tøj af (forsøger) og på eget initiativ går ud og vasker hænder.

Børnene hjælper med at bære madrasser og sengetøj når der skal gøres klar til middagslur.

Henter selv kop og madpakke og rydder op efter sig selv.

Samarbejde med forældre om børns læring.

Når et barn starter i småbørnsgruppen eller børnehaven, er det ikke kun barnet, som skal falde til, være trygge og trives. Det skal forældrene også. På den måde får vi det bedste grundlag for at samarbejde hele vejen gennem barnets tid i institutionen. Personalet har en nysgerrig tilgang til det kendskab forældrene har til barnet og ønsker at samarbejde godt og positivt med forældrene.

Vi arbejder med det gode forældresamarbejde ved at have løbende dialog og garderober snak, skrive nyhedsbreve, vejlede når det efterspørges, tilbyde samtaler tre måneder efter start, en skoleparathedssamtale og ved behov, udarbejde kompetencehjul og sprogvurdering, afholde arrangementer og holde forældremøde, hvor man kan blive valgt ind i bestyrelsen hvis man ønsker det. Vi har fokus på både det enkelte barn, på gruppen, og deres familier.

Vi deler billeder og videoer på vores Facebookside, hvor de fleste forældre kigger forbi hver dag.

Børn i udsatte positioner.

Børn i udsatte positioner, opfatter vi som børn, der i kortere eller længere perioder har behov for lidt ekstra opmærksomhed/indsats. Det kan f.eks. være ved skilsmisse,

dødsfald, arbejdsløshed, psykiske eller kroniske sygdomme, funktionsnedsættelser eller handicaps, omsorgssvigt af forskellig karakter, ved overgange eller andet.

Læreplanen skal være relevant for alle børn i DDB, uanset baggrund. Alle børn skal mødes med positive forventninger og være en betydningsfuld del af børnefællesskabet. Det kan være relevant at arbejde i mindre grupper, give pauser eller andre individuelle løsninger, for at skabe deltagelsesmuligheder for alle. Det pædagogiske læringsmiljø tilrettelægges, så barnet kan være en del af det almene børnefællesskab.

Børn med behov for en særlig indsats, tilbydes specielt tilrettelagte aktiviteter. Vi har mulighed for at søge sparring hos en ressourcepædagog og derudover inddrages PPR når det, i samarbejde med forældrene, skønnes nødvendigt.

Vi har fokus på tidlig indsats og benytter os derfor af PPRs træffetid som er et rådgivnings tilbud fra Tønder Kommune.

Sammenhæng til børnehaveklassen.

Det pædagogiske læringsmiljø, i børnenes sidste børnehave-år, tilrettelægges så det er skolestøttende. Det vil sige at arbejdet retter sig mod det, at blive klar til, at skulle starte i o. klasse. Der laves ikke det samme som i skolen, men vi har fokus på trivsel, børnefællesskaber og lyst til at lære. F.eks. at skabe nysgerrighed på tal og bogstaver, eller at børnene tør møde nye udfordringer, kan fordybe sig, være vedholdende, kunne indgå i fællesskaber, tage initiativ til at indgå i relationer, være med til at løse konflikter osv.

I god tid inden barnets skal i skole inviteres til forældresamtale, hvor det drøftes om barnet er ved at være skoleparat. Hvad der arbejdes med i børnehaven, og hvor der evt.

kan støttes hjemme også. Når barnet er tilmeldt samarbejder vi med Distriktsskolen og SFO om gensidige besøg og en god overgang.

Samarbejdet mellem skole og dagtilbud evalueres løbende på fællesmøder for ledere og evt. bestyrelser.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan.

Inddragelse af lokalsamfundet.

Vi gør meget for at være en del af lokalsamfundet, og tager gerne imod de tilbud vi får, når det er relevant for aldersgrupperne. F.eks.: Besøg på brandstation, deltage i ”Spejder for en dag”, besøg hos vognmand, landbrug, bibliotek, forretninger, plejehjem, skoler, kirken, teater på folkeskolen og efterskolen og forskellige andre arrangementer som f.eks. Kloster Mærken (byfest).

Bestyrelsen er lokale borgere, så de har ofte godt styr på hvad der foregår lokalt, og som man kan deltage i/ benytte sig af osv.

De fysiske faciliteter som legepladser, skov og å, og byrummet i øvrigt gæster både småbørnsgruppen og børnehavegrupperne ofte.

Derudover gør vi, og bestyrelsen, os overvejelser over hvordan vi kan gøre brug af frivillige uden for normeringen, uden at gå på kompromis med ansvaret for kerneopgaven eller deltagelsesmulighederne for børnene og deres familier.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.

Børnene skal høres og deres mening respekteres. Derfor undersøger vi på forskellige måder hvad børnene tænker om børnemiljøet:

Udefra: Pædagogers og forældres iagttagelser analyseres.

Indefra: Vi voksne forsøger at gøre os umage med, at forstå og se med barnets blik.

Fra barnet: Lade barnet komme til orde ved interviews, samtaler, rundvisning, børnetermometeret, og børnenes egne fortællinger og inddrage dette, når læringsmiljøerne tilrettelægges. Så der tages udgangspunkt i det børnene interesserer sig for. Både når det gælder det fysiske, det psykiske og det æstetiske børnemiljø.

De seks læreplanstemaer.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring indenfor og på tværs af seks læreplanstemaer. Temaerne er følgende:

- Alsidig personlig udvikling.
- Social udvikling.
- Kommunikation og sprog.
- Krop sanser og bevægelser.
- Natur, udeliv og science.
- Kultur, æstetik og fællesskab.

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte læringen på tværs af de seks læreplanstemaer og de pædagogiske mål for disse. Når vi planlægger vores aktiviteter, arbejder vi derfor tematisk med emnerne, så vi når bredt rundt om disse.

0-2 årige:

Det er vigtigt med et trygt og forudsigeligt læringsmiljø. Der arbejdes med små børnegrupper, hvilket øger muligheden for nærvær og fordybelse.

Det enkelte barn støttes og guides i at blive selvhjulpen og der skabes rammer og udfordringer i hverdagen, som gør barnet nysgerrig og udvikler selvværd.

Barnet skal opleve at være værdifuld deltager og medskaber af fællesskabet.

Barnet støttes i at agere med andre, at kunne sige til og fra, og begyndende at udsætte egne behov.

Barnet skal føle sig værdsat og anerkendt og lære at udtrykke følelser og behov.

3-6 årige:

I dagligdagen hjælper vi det enkelte barn med at sætte ord på egne og andres handlinger, ønsker og følelser. Vi øver: at barnet skal være i fokus f.eks. til samling eller fødselsdag, at lytte til hinanden og at træffe valg, f.eks. hvilken sang skal vi synge til samling osv. Dette medvirker til at barnet opnår følelsen af at blive set, hørt og respekteret, samt mærke sig selv som individ og en del af et større fællesskab.

Barnet vil i løbet af dagen møde udfordringer, f.eks. at vente på tur, være selvhjulpen med tøj, konflikter osv. De voksne motiverer, guider og støtter barnet, så vi på en anerkendende måde viser, at vi har troen på, at barnet kan mestre det. Med den voksnes

positive forventning og tro på barnets evner og kunnen, oplever barnet stolthed og succes ved at kunne klare udfordringen.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

0-2 årige:

Det enkelte barn støttes i at etablere sig i et fællesskab og i at kunne samarbejde med andre. Der øves turtagning, at kunne lytte til hinanden, kommunikation og at være en god omsorgsfuld ven.

Barnet skal opleve sig anerkendt og respekteret som en del af en gruppe/gruppen.

Vi voksne er tydelige og rummelige rollemodeller, som guider i leg og kommunikation, så barnet får gode muligheder for at øve sig.

3-6 årige:

At have en god ven og være en del af et fællesskab medvirker til at skabe trivsel for barnet.

Vi hjælper derfor barnet med at indgå i socialt samspil samt at håndtere konflikter. Vi støtter barnet i at udtrykke sig verbalt og nonverbalt samt at kunne sige fra, når grænser overskrides. Kan barnet ikke udtrykke sig verbalt, forsøger vi at give barnet deltagelsesmuligheder på andre måder. F.eks. ved hjælp af sangkufferten.

Vi taler om forskellighed – både at vi er forskellige, tænker forskelligt og handler forskelligt. Vi har fokus på de sociale fællesskaber i både voksenstyrede aktiviteter og i den frie leg.

Vi anvender materialet ”fri for mobberi” til at understøtte vores arbejde med børnenes sociale udvikling.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Kommunikation og sprog udvikles gennem relationer til andre. Læringsmiljøet skal understøttes gennem interaktion med andre børn og det pædagogiske personale. Sproget er en vigtig brik for at udvikle sociale og personlige kompetencer.

0-2 år:

Børnenes kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer. De voksnes anerkendende tilgang til barnet har stor betydning for barnets kommunikative og sproglige udvikling. Vi taler derfor tydeligt i vores dialog, meddelelser, spørgsmål og hensigter og gentager mange gange.

Vi guider barnet og sætter ord på det der sker, for at gøre hverdagen forståelig og forudsigelig. Vi bruger verbalt sprog, kropssprog og mimik, og kommunikerer ud fra barnets udviklingsniveau.

Barnet lærer i leg og samvær med andre. Når der synges sange og ved historielæsning (dialogisk læsning). Vi opfordrer barnet til at fortælle og sætte ord på tanker og følelser. Vi viser børnene nogle sammenhænge hvor skriftsproget bruges f.eks. når dets navn står skrevet på drikkekruset og navnesedlen, som lægges ved deres tøj.

Vi følger barnets fokus og interesse, og er opmærksomme på, at ord som giver mening for barnet her og nu, læres bedst.

3-6 år:

Kommunikation og sprog er grundlæggende for at kunne indgå i socialt fællesskab med andre. Derfor er de voksne er tydelige sproglige rollemodeller, ved at kommunikere varieret, hensigtsmæssigt, anerkendende og gennem dialog. Dvs. vi sætter ord på alting: følelser, handling og hensigter. Ved samtale tales *med*, og ikke *til* barnet og stiller åbne spørgsmål, så sproget bliver brugt aktivt og ordforrådet udvides.

Vi skaber sammenhæng mellem den verbale og nonverbale kommunikation ved at have øjenkontakt og se på hinandens mimik.

Vi igangsætter aktiviteter/spil/lege, der understøtter barnet i at være aktivt deltagende og gøre sig egne erfaringer i, at bruge sine sproglige kompetencer. Barnet skal øve sig i at lytte og forstå beskeder, individuelt og kollektivt, og bruge sin egen stemme.

Vi øver kommunikation/sprog i hverdagens leg og dialoger, gennem læsning, sang, spil, rim og remser, samt ved bl.a. dialogisk læsning og "fri for mobberi"- materialet.

Vi laver sprogvurdering efter behov (sproglyde, sprogforståelse og kommunikative kompetencer), og for børn i udsatte positioner iværksættes særlige tiltag i samarbejde med forældre og evt. tale/hørekonsulent, så den sproglige udvikling kan understøttes bedre.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations-dannelse udgår fra kroppen”.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Kroppen skal bruges og mærkes og gennem eksperimenter skal børnene lære deres krop og sanser at kende, så de får lyst til at bruge den til leg og aktiviteter i fællesskab med andre.

0-2 årige:

Vi både synger om og taler med børnene om forskellige kropsdele. Ved fagte-sange og sanglege bruges sanser og krop på mange forskellige måder. Vi danser, løber, kravler, hopper og klapper. Ved leg i pudeafdelingen kravles op, og hoppes ned og slås kolbøtter. I motorikrummet og på legepladsen, udfordres grov motorik når vi klatrer op i ribber, gynger, rutsjer, balancerer osv.

Finmotorikken stimuleres ved mere rolige aktiviteter som, at tegne, male, lægge puslespil, bage ”sandkager” osv.

Ved måltiderne serveres varieret, så børnene får mulighed for at smage på forskelligt efterhånden som de får interesser for, og mod på, at lugte til og smage på nyt.

Ved toiletbesøg, bleskift, vaske hænder og påklædning, lærer vi børnene, på en alderssvarende måde, om hygiejne.

3-6 årige:

Børnene skal have mulighed for at deltage i aktiviteter alene eller sammen med andre børn og voksne, hvor krop og sanser bruges og udfordres i såvel bevægelse som ro, for herigennem at udvikle kropsglæde og kropsbevidsthed, så der skabes et fundament for psykisk og fysisk trivsel.

Barnets fortrolighed med egen krops formåen, sanser, funktioner og fornemmelser styrkes i lege - og bevægelsesaktiviteter, og udvikler barnets evne til at mærke sig selv og egne kropslige og følelsesmæssige behov og til at aflæse andres signaler i det sociale samspil.

Barnet bliver bevidst om kropslig sundhed og hygiejne gennem dialog og aktiviteter med andre børn og personale (f.eks. håndvask, v. måltider, rengøring af legetøj, aftørring af borde).

Børn motiveres til fysisk aktivitet, når de oplever glæden ved at mestre grov- og finmotorik - hoppe, kravle, cykle, klatre, gynges, tegne, bygge med klodser osv.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

0-2 år:

Børns erfaringer med natur, science og ude-liv bidrager til læring, trivsel, udvikling og dannelse. Børnene lærer om sig selv og deres omverden.

Når vi er på skovtur eller gåtur snakker vi om de ting vi møder f.eks. en snegl eller et musehul og vi tager os tid til at kigge og undersøge. Når vi kommer ud i skoven får børnene mulighed for at lege, klatre og kravle, at lytte til fuglene, dufte til planterne og mærke vejret.

På legepladsen finder børnene bænkebidere, edderkopper og mariehøns, som både kan være til stor skræk og til stor fornøjelse for børnene. Vi guider dem ift. hvordan man skal behandle dyrene, og naturen. Vi voksne udviser engagement og glæde ved at være ude i alt slags vejr.

3-6 årige:

I børnehaven er børnene ude i alt slags vejr, for at få kendskab til årstidernes skift, samt at kunne mærke varme, kulde og det våde vejr på egen krop, og derved opnå erfaringer. Vi bruger børnehavens udearealer og legeplads til at gå på opdagelse, her finder vi masser af dyr og forskellige planter. Derudover besøger vi de nærliggende skove og søer. Her oplever børnene naturen på en legende måde, samtidig sker der læring. De udvikler motorikken, ved at klatre på væltede træer. Sanserne ved at mærke en fjer, dufte til blomster og holde en slimet orm eller snegl. Sproget udvikles ved, at vi snakker om det vi har fundet. Børnene får lov til at opstille hypoteser, omkring hvad der ville ske hvis vi tog et frø med ind i vinduet, her er de også i gang med at eksperimentere og skabe erfaringer med det naturvidenskabelige.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

0-2 årige:

Vi arbejder med dannelse så børnene kan fungere i den kultur som de møder i og udenfor institutionen. Vi lærer børnene at begå sig med andre og tage hensyn til hinanden. Vi støtter børnene i at give udtryk for egne følelser og meninger. Børnene lærer rutiner og omgangsformer i forbindelse med daglige gøremål. F.eks. omkring måltider, samlinger, påklædningssituationen og lign.

Det er vigtigt for os, at børnene er med-skabere af egen hverdag. Derfor støtter vi dem i at udfolde egen personlighed ud fra baggrund og kultur, i mindre grupper og i det større fællesskab, og guider så de lærer at give plads til hinandens forskelligheder.

Vi benytter samtalebilleder af bl.a. børnenes familier, af forskellige følelser og andet.

Vi har traditioner som f.eks. bedsteforældredag, fastelavnsfest og julearrangementer som er med til at styrke fællesskabet, og en vigtig faktor for børnenes kulturelle udvikling.

3-6 årige:

Når børn indgår i æstetiske praksisser aktiveres deres følelser og sanser. De bliver nysgerrige og når til nye erkendelser gennem leg og kreative udfoldelser - de udvikles, lærer og dannes.

I børnehaven skabes der mulighed for, at børnene kan inspireres af forskellige kunstarter fra omverdenen og kan eksperimentere med et bredt udvalg af materialer og redskaber.

Vi voksne understøtter barnets læringsproces gennem nærvær og interesse for barnets eget perspektiv, som det kommer til udtryk i såvel processen som i det færdige produkt. Børnene får kendskab til egen og andres forskellige kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier i børnehaven og til lokalområdets kulturelle indhold og muligheder. Børnehavens læringsmiljøer bidrager til børnenes mulighed for at udvikle sig som individ i et inkluderende fællesskab, hvor de oplever medindflydelse, anerkendelse, respekt og tolerance.

Evalueringkultur.

I forbindelse med arbejdet med den nye styrkede læreplan, har vi også haft fokus på, at etablere en let tilgængelig og brugbar evaluering metode, så vi hele tiden kan sikre kvaliteten af - og arbejdet med, evaluering.

Vi har derfor indført et fast evaluering- og refleksionspunkt på dagsordenen til personalemøder og stuemøder. På stuemøder evalueres der på den iagttagede praksis, foretages justeringer og planlægges ny praksis. På personalemøder bruges punktet til mere overordnede refleksioner, evalueringer og fælles justeringer.

I det daglige benyttes flere forskellige metoder til evalueringen:

Der laves ”*hverdags-evaluering*”, eller praksisfortællinger på stuerne, ud fra modellen:

"Tagttagelse", "refleksion" og "ny praksis". Disse evalueringer tages med til stuemøder og indgår i evalueringerne der. Evaluering danner grundlag for planlægningen af det kommende arbejde. Alle daglige situationer er vigtige i det pædagogiske arbejde, og derfor også refleksionerne. Refleksioner indgår i evalueringen, da disse bruges til at gøre os klogere på, hvordan vi kan udvikle vores praksis. Hverdag-evalueringer gemmes som dokumentation, og bruges når læreplanerne skal evalueres.

SMTTE- modellen anvendes som evalueringsværktøj til større forløb, daglige rutiner og forskellige udvalgte aktiviteter, så vi systematisk ser på vores praksis og udvikler denne der fra. SMTTE-modellen kan være med til at synliggøre hvilken betydning det vi gør, har for børnenes læring, trivsel, udvikling og dannelse.

"Sammenhæng: Hvad ser vi?"

"Mål: Formålet, hvad vil vi gerne vide og hvad vil vi opnå?"

"Tegn: Hvordan vil vi undersøge og hvordan kan vi få svar? Hvilke data/empiri?"

"Tiltag: Beskrivelse af den nye praksis med fokus på den bredelæringsforståelse".

"Evaluering: Analyse af det indsamlede data. Hvad har vi set og hvad fortæller det os?"

Disse samles og bruges når læreplanerne skal evalueres.

Kompetencehjulet bruges som dokumentation. Virker det det vi gør, og benyttes til at evaluere gruppens samlede udbytte af den udførte pædagogik, og til at justere på praksis. Ved at se på kompetencehjulets resultater, kan grupperne sætte ekstra fokus på de områder, hvor læringsmiljøerne måske trænger til justering eller ekstra opmærksomhed. Ved at koble disse fokusområder "hængekøjerne" til læreplanens pædagogiske mål, skabes der sammenhæng mellem lovgivning og pædagogisk praksis.

I forbindelse med kompetencehjulet kan pædagogerne i grupperne også lave en selvevaluering, hvor vi kigger på egen praksis. Gennem selvevalueringen reflekteres over egen praksis og sammen med kompetencehjulet kan selvevalueringen give et overblik over, hvor der evt. skal fokuseres mere.

Evaluering er aldrig færdig, men dynamisk og vigtigt udgangspunkt for det videre arbejde.

Evalueringer skal løbende føre til forbedringer af kvaliteten. Evaluering af læreplanerne skal ske minimum hvert andet år.

Denne læreplan er færdiggjort i sommer 2021 og evalueres i efterår 2022.

Afrunding.

Her er vores første bud på en ny styrket læreplan, som er blevet til midt i en "Corona-tid", med de udfordringer det har givet. Vi ser frem til at udvikle vores pædagogiske praksis med udgangspunkt i denne læreplan og de nye krav i dagtilbudsloven. Læreplanen videreudvikles af personalet, evalueres med bestyrelsen og redigeres løbende.

Bilag

1. Hverdags-evaluerings-skema
2. Smtte-model – referatark til stuemøder.

Bilag 1.

”Hverdags evaluering”

lagttagelse:

Refleksion:

Ny praksis:

Hvad skete?

Bilag 2.

Referat af refleksions og evalueringspunkt på stuemøder.

Refleksion/evaluering	Referat/beslutning
Iagttagelse/situation som gør nysgerrig eller udfordrer.	F.eks. der er larm/uro ved eftermiddagsmåltidet.
Refleksioner: Hvad tænker I om det?	
Dokumentation. Hvordan kan vi se hvad der sker? Hvordan vil vi undersøge?	F.eks. iagttagelser, børneinterview, video, praksisfortælling, "hængekøjer" osv.
Analyse Hvad fortæller dokumentationen? Refleksion. Hvad tænker I?	
Hvilke justeringer af praksis/nye tiltag kan I sætte i værk?	
Sammenhæng til pædagogiske mål.	
Hvilke aktiviteter/forløb Hvad laver vi SMTTE på?	

--	--